Retouradres: Postbus 94652, 1090 GR Amsterdam

Gemeente Amsterdam
Commissie Persoonsgegevens

Aan: Directeur Openbare Orde en Veiligheid (OOV), de heer P.V.W. van Rossum
C.c: CIO, de heer M. Crooijmans
C.c: Functionaris Gegevensbescherming, de heer 5.1, 2, e
C.c: mevrouw 5.1, 25.1, 2, e (Programmaleider OOV), mevrouw 5.1, 2, e (privacy-jurist OOV)

Datum	september 2023
Behandeld door	Ambtelijk secretaris CPA
E-mail	cpa@amtsterdam.nl
Bijlagen	2
Onderwerp	Gegevensverwerking aanpak ROSA (Directie Openbare Orde en Veiligheid/Actiecentrum Veiligheid en Zorg)

Geachte heer Van Rossum,

De gegevensverwerking van de aanpak ROSA is voor het eerst besproken tijdens de vergadering van 3 maart 2022. Deze laatste bespreking gaf aanleiding om vanwege raakvlakken met de Regeling Top600 die tijdens de vergadering van januari 2022 is besproken, beide onderwerpen nogmaals te agenderen en gezamenlijk te behandelen. Tijdens de vergadering van 2 juni 2022 zijn beide onderwerpen besproken. Op de vergaderingen van de Commissie Persoonsgegevens Amsterdam (CPA) van 3 maart en 2 juni 2022 waren namens u aanwezig: mevrouw 5.1, 2, e (programmaleider OOV) en mevrouw 5.1, 2, e (privacy-jurist OOV).

Onder verwijzing naar de notulen van deze vergaderingen die in eerdere fase aan de indieners van de adviesaanvraag beschikbaar zijn gesteld, volgt hierna een verkorte weergave van de aandachtspunten ten aanzien van dit project.

Vergadering 3 maart 2022 inzake Gegevensverwerking ROSA aanpak
De gemeente licht toe dat de ROSA aanpak een persoonsgerichte aanpak is voor jonge vrouwen die slachtoffer zijn van herhaald seksueel geweld en vastzitten in een spiraal van vernedering, geweld en schaamte. Ouders en hulpverleners hebben weinig grip op de situatie, waarbij sprake lijkt van onvermogen, problemen die onvoldoende worden onderkend en instanties die langs elkaar heen werken. Deze vrouwen zien zichzelf soms ook niet als slachtoffer en verworden in een enkel geval zelf tot dader als ze voor geld andere jonge vrouwen ronselen voor seksuele of criminele diensten. De ROSA aanpak moet helpen om de negatieve spiraal te doorbreken en deze vrouwen weer een positief toekomstperspectief te bieden.

Een ROSA-regisseur voert regie op de inzet van alle bij de jonge vrouw betrokken instanties en spant zich in om patronen van slachtofferschap, criminaliteit en strafbare gedragingen te

doorbreken. Daarbij wordt verder gekeken dan de persoon in kwestie, ook aan haar sociale omgeving, huisvesting, eventuele schulden en opleiding en/of werk wordt aandacht besteed. Het sociale netwerk van de jonge vrouw – dat wil zeggen, familie, vrienden en kennissen die in positieve maar ook in negatieve zin invloed kunnen hebben – wordt zoveel mogelijk betrokken bij het realiseren van een positief en duurzaam toekomstperspectief.

De ROSA aanpak is evenals de Top600 aanpak onderdeel van het Actiecentrum Veiligheid en Zorg (AcVZ), het zorg- en veiligheidshuis van de regio Amsterdam-Amstelland. De bij de aanpak aangesloten kernpartijen werken samen onder een gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid. Binnen de ROSA aanpak worden alleen vrouwen opgenomen die woonachtig zijn in Amsterdam of binding hebben met de stad.

Advies naar aanleiding van de vergadering van 3 maart 2022:
Tijdens deze vergadering is de ROSA aanpak voor het eerst voorgelegd aan de CPA. In tegenstelling tot de Top600 aanpak, waarbij het accent op 'veiligheid' ligt, ligt het accent van de ROSA aanpak meer op 'zorg'. Dat vereist een andere aanpak en andere grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens. Deze andere aanpak, met meer aandacht voor de zorgkant in plaats van het accent op veiligheid, bleek nog niet uit de aan de CPA gepresenteerde aanpak. De CPA adviseert de aanpak nader uit te werken met het accent op "zorg". Daarnaast constateert de CPA dat de in de documentatie opgegeven hoeveelheid categorieën persoonsgegevens die verwerkt wordt erg ruim is zonder dat een onderbouwing van de noodzaak blijkt en op basis van welke grondslag de persoonsgegevens worden verwerkt. De CPA adviseert te onderzoeken en te onderbouwen welke grondslagen, uitzonderingen op verwerkingsverboden en categorieën van persoonsgegevens noodzakelijk zijn in deze aanpak.

Verder is het aantal deelnemers in de ROSA aanpak op dit moment gering. De CPA adviseert daarom te beoordelen of een pilot met een minder ingrijpende aanpak en een evaluatie achteraf meer passend is. Daarnaast adviseert de CPA om, mede met het oog op het lage aantal deelnemers, alternatieve opties open te houden ten aanzien van nieuwe wettelijke ontwikkelingen zoals de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)[1] die mogelijk aanknopingspunten kan bieden voor een zorgvuldige aanpak.

Tijdens de vergadering is besloten om de aanpak bij een volgende vergadering te agenderen, om de stand van zaken op dat moment met elkaar door te nemen.

Vergadering van 2 juni 2022
Tijdens deze vergadering is gesproken over de complexiteit rondom de grondslagen en de uitzonderingsgronden bij de verwerking van de verschillenden categorieën (bijzondere) persoonsgegevens en de scheidslijn tussen repressie en zorg. Ook is geconstateerd dat er veel persoonsgegevens worden verwerkt, hetgeen een heldere communicatie vereist naar alle betrokkenen over de relatie tussen de directie OOV en het Actiecentrum en de partners over de verwerkersverantwoordelijkheid voor zowel de Top600 aanpak als de ROSA aanpak.

[1] https://wetgevingskalender.overheid.nl/regeling/WGK010837

Advies naar aanleiding van de vergadering van 2 juni 2022:
De CPA dankt de aanwezigen voor de nadere toelichting. De toelichting op de ROSA aanpak was verhelderend. Zo is duidelijk uiteengezet dat het AcVZ een regisserende rol heeft in beide aanpakken en dat alle partners (de vijftien kernpartijen) elk hun eigen taken en wettelijke grondslagen voor de persoonsgegevensverwerkingen hebben, en dat de zaken waar het AcVZ zich mee bezig houdt onder meerdere portefeuilles (zorg en veiligheid) vallen. Tegelijkertijd doet deze uitleg niet af aan de eerdere constatering van de CPA dat de gegevensverwerking (het bepalen van de juiste grondslag, de juiste uitzonderingsgrond voor verwerkingsverboden en het accent op zorg) uiterst complex blijft. Deze aspecten vereisen, zoals eerder geadviseerd door de CPA, een duidelijke onderbouwing van de noodzaak, grondslagen en uitzonderingen op verwerkingsverboden. In aanvulling daarop adviseert de CPA zowel de regisseurs als de verschillende partners te trainen in de omgang met persoonsgegevens. De CPA constateert dat voor wat betreft de training hier vanuit het AcVZ veel aandacht aan geschonken wordt. De uitnodiging tot het bijwonen van een training wordt met dankzegging aanvaard.

Tijdens de vergadering kwam naar voren dat een regisseur veel gegevens verzamelt over de betrokkenen en in voorkomende gevallen ook over betrokken personen uit zijn of haar omgeving. In het kader van transparantie adviseert de CPA hierover open te communiceren. Daarnaast adviseert de CPA specifiek te communiceren dat gegevens ook met derden gedeeld worden indien dit noodzakelijk is en op welke grondslag dit per geval gebaseerd is. Bij gegevensdeling kan men mogelijk verwijzen naar de uitvoerende partners, die binnen hun eigen bevoegdheden transparantie moeten betrachten. Hierbij kan ook gewezen worden op het wetsvoorstel gegevensverwerking samenwerkingsverbanden.[2]

De CPA vraagt bovendien aandacht voor de dilemma's in de scheidslijn tussen repressie en zorg. Gaandeweg zou men kunnen stuiten op ethische kwesties en kunnen zich dilemma's voordoen tussen de rol van hulpverlener en die van regisseur. De CPA adviseert om hier in de werkprocessen binnen de ROSA aanpak aandacht aan te besteden. De CPA doet een open uitnodiging om de ethische aspecten tijdens een vergadering nader te bespreken en te onderzoeken.

Tot slot is de CPA is verheugd te vernemen dat de suggestie om een audit op de dossiers van de Regeling Top600 uit te voeren overgenomen is. De CPA is benieuwd naar de uitkomst van het onderzoek en nodigt u graag uit voor een komende vergadering om hierover van gedachten te wisselen. De CPA attendeert u in dat kader naast de graag op recente jurisprudentie in verband met de uitwisseling van gegevens binnen een samenwerkingsverband tussen netwerkpartners uit de justitie-, zorg- en bestuursketen.[3]

De CPA adviseert om op termijn ook een audit uit te voeren ten aanzien van de ROSA aanpak. Tevens zou bij een evaluatie meegenomen kunnen worden welke dilemma's spelen ten aanzien van de rol van hulpverlener en regisseur, alsook de vraag hoelang een regisseur aan een casus verbonden kan blijven.

[2] https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35447_wet_gegevensverwerking_door
[3] https://www.raadvanstate.nl/uitspraken/@137229/202100789-1-a3/

Verder verwijs ik u naar de bijgevoegde notulen met de daarin verwoorde suggesties en adviezen. Ik vertrouw er op u aldus voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Mevrouw mr. E.F. van Hasselt
Voorzitter Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Commissie Persoonsgegevens Amsterdam
Uittreksel van het verslag van het openbare agendapunt van de vergadering op donderdag 20 januari 2022

2. Regeling Gegevensverwerking van de Top600 (Directie Openbare Orde en Veiligheid/
Actiecentrum Veiligheid en Zorg)
In het recent door de stuurgroep vastgestelde nieuwe convenant zijn nieuwe ontwikkelingen sinds 2015, opmerkingen en adviezen van de CPA en resultaten van de laatste DPIA verwerkt. De verantwoordelijkheden voor de verwerking van gegevens zijn in dit nieuwe convenant beter beschreven. Het werkproces zelf is niet veranderd, het gaat vooral om de structuur rond het programma. Men had dit nieuwe convenant bij voorkeur voorafgaande de besluitvorming in de stuurgroep aan de CPA willen voorleggen, maar dat is in de planning niet gelukt. Dat neemt niet weg dat er alsnog wijzigingen kunnen worden aangebracht als de CPA dat adviseert.

De voorzitter kondigt aan dat de CPA alle voorgaande adviezen over dit project wil betrekken bij het advies over dit gewijzigde convenant en dat het daarom wat langer zal duren voordat het advies afkomt. Zij is benieuwd welke knelpunten het Actiecentrum is tegengekomen.

Men is gestuit op het verschil tussen de wettelijke leeftijdsgrens van 18 jaar voor meerderjarigheid en de leeftijdgrens van 16 jaar die de AVG hanteert. Dat roept de vraag op hoe men moet omgaan met notificaties en inzageverzoeken als het gaat om jongeren tussen 16 en 18 jaar.
Verder is er een zekere spanning als het gaat om de bijzondere persoonsgegevens, vooral die van personen in de directe omgeving van de jongere. Daar wil men transparant over zijn, maar dat wekt bij sommige lezers de indruk dat het Actiecentrum uit is op het registreren van jongeren op grond van religie of herkomst. Dat is echter niet het geval. In bepaalde gevallen is het denkbaar dat een geestelijk leider de jongere op het goede spoor kan brengen. Dan is het wel zaak te weten van welke religie die dan moet zijn. Bijzondere persoonsgegevens worden alleen verwerkt als dat voor de casus nodig is. Informatie over partners, broers en zussen en ouders kan van betekenis zijn voor het duiden van de omstandigheden van de jongere. Het kan heftig overkomen dat men die gegevens verzamelt, maar er wordt omzichtig mee omgegaan en het komt sporadisch voor dat men ze echt gebruikt.

De CPA is benieuwd of dan periodiek gekeken wordt of de verwerking van dit soort gegevens nog wel het doel van de aanpak dient en of nog wel de juiste criteria gehanteerd worden.

Er loopt momenteel een WODC (Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum) onderzoek naar de effectiviteit van de aanpak. Bovendien wordt jaarlijks gemonitord wat de aanpak heeft opgeleverd. Men zal een exemplaar van de monitor naar de CPA toezenden.
In de praktijk zijn de kennis en kunde van de regisseurs cruciaal bij dit alles. Zij beheren de persoonsdossiers en bepalen welke gegevens daarin worden opgeslagen. Daarom wordt er ook veel geïnvesteerd in de training van die regisseurs zodat ze goede afwegingen kunnen blijven maken. Er wordt geen systematisch doorlichting (spotchecks) verricht op een

steekproef uit de dossiers. Dat zou wellicht een keer een goede exercitie kunnen zijn, maar de vraag is of dat kan zonder de privacy van de personen in die dossiers te schenden. Er wordt wel periodiek gekeken of doelen zijn bereikt.

De CPA vraagt wat er gebeurd is met het een vorig advies om een loket in te richten waar betrokkenen met al hun vragen terecht kunnen, zodat men niet hoeft uit te zoeken bij welke van de samenwerkingspartners een vraag neergelegd moet worden.

Voor algemene vragen kan men zich richten tot het secretariaat van het Actiecentrum. Dat staat ook op de website en in brieven zo vermeld. Voor het beantwoorden van aan de AVG gerelateerde vragen heeft het Actiecentrum een AVG-coördinator die zulke vragen voor alle samenwerkingspartners afhandelt en soms doorverwijst naar de partner die de betreffende gegevens beheert. Verder wordt in de notificatiebrief gewezen op het loket Persoonsgegevens van de gemeente. De regisseurs worden getraind in het herkennen van AVG-kwesties.

De CPA vraagt hoe lang personen op de lijst blijven staan en of jongeren hun gegevens van die lijst kunnen laten verwijderen.

De lijst wordt elk half jaar ververst. Na elke verversing komen er wel verzoeken tot verwijdering. De opname is geen besluit, dus daartegen kan men geen bezwaar aantekenen. Met de notificatiebrief wordt een AVG- bijlage meegestuurd. Op grond van de AVG kan men vragen de persoonsgegevens te verwijderen. Dat zal het Actiecentrum in eerste instantie afwijzen en dan gaat men daar veelal tegen in beroep, zeker als de jongere al een advocaat heeft. Dat komt niet in het monitorrapport, maar voor de FG wordt wel een lijst van AVG-verzoeken bijgehouden. Die kan de CPA desgewenst ook krijgen.

De CPA noemt de kwestie van de grondslagen ingewikkeld bij gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheden, waar bovendien niet allen de AVG maar ook de WPG in het geding is. Er worden veel uitzonderingsgronden voor de verwerking van persoonsgegevens genoemd, maar de koppeling van die gronden aan afzonderlijke verwerkingen ontbreekt. Het lijkt een grabbelton waar men er naar believen een uit kan kiezen. Dat is problematisch, zeker waar het gaat om veel gevoelige en bijzondere (persoons)gegevens.

Zodra persoonsgegevens bij het Actiecentrum opgeslagen worden, vallen die onder de AVG. Maar in de DPIA is inderdaad aan het licht gekomen dat er een risico kan optreden als niet geregistreerd is op grond van welke wettelijke grondslag de persoonsgegevens zijn verzameld. Dat is nog een punt van aandacht in het proces. Het systeem bij het Actiecentrum is zodanig ingericht dat alleen regisseurs toegang hebben tot de dossiers. Het is van tevoren niet te bepalen onder welke uitzondering een casus gaat vallen. De regisseur bepaalt op grond van zijn expertise welke dat het beste kan zijn. Daarom is de voortdurende training van die regisseurs ook zo cruciaal.

De CPA stelt dat geen enkele toezichthouder daar genoegen mee kan nemen. Het advies is om dan als gemeente zelf aan de hand van een steekproef van casussen een scan uit te voeren

om vast te stellen hoe elke casus te verantwoorden valt en of de aangevoerde uitzonderingsgrond klopt.

Het Actiecentrum vindt dit een interessante suggestie voor een soort audit via een steekproef. Nu wordt in het kader van de training van een regisseur ook weleens een dossier volledig met hem nagelopen.

De CPA vraagt waarom het omstreden begrip ras als bijzonder persoonsgegeven wordt opgenomen en of dit alleen bij de politie gebeurt of binnen het hele samenwerkingsverband. De vraag is welke de uitzonderingsgrond bij de verwerking van deze gegevens van toepassing is.

Het Actiecentrum begrijpt dat het gebruik van de term "ras" weerzin oproept. Hij wordt door de regisseurs ook hoogst zelden als zodanig genoteerd en als dit gebeurt is het op grond van de openbare orde en veiligheid. Het gaat dan niet om de huidskleur als zodanig, maar om de cultuur van de betreffende persoon waar bijvoorbeeld familie-eer een grote rol speelt.

De CPA merkt op dat artikel 172 van de Gemeentewet geen uitzonderingsgrond biedt die kan dienen als grondslag voor de verwerking van dit type gegevens en vermoedt dat opname van dit begrip een rechterlijke toets niet zou doorstaan.
De CPA wijst verder op het risico dat het beroepsgeheim en de vertrouwensrelatie van de verschillende disciplines in het samenwerkingsverband onder druk komen te staan als men persoonsgegevens *moet* delen. De vraag is welke waarborgen voor onafhankelijkheid in het systeem zijn ingebouwd.

In beginsel zitten er geen artsen om tafel bij het Actiecentrum. Zij geven wel informatie door over de buitenkant van hun relatie met een jongere, bijvoorbeeld een advies over de bejegening, maar absoluut geen diagnosegegevens. Bij de trainingen wordt altijd benadrukt dat men beroepsgeheimen volledig dient te respecteren en dus geen professionals onder druk mag zetten als die op grond van hun beroepsgeheim geen gegevens kunnen delen. Voor zover bekend komt dat in de praktijk ook niet voor.

De CPA vraagt wat er gebeurd is met het advies over het onderzoek van verwarde personen in politiecellen in het licht van de nieuwe wet WVGZ. Men ziet dat zorg en veiligheid steeds meer worden samengevoegd, maar onder behandeling stellen mag alleen met toestemming tenzij er een wettelijke grondslag is voor verplichte zorg. Dat valt niet per convenant te regelen, maar leidt wel tot veel handelingsonzekerheid bij professionals. Dat zou een keer juridisch goed uitgezocht moeten worden, maar het lijkt wel of dat probleem steeds maar weer doorgeschoven wordt. Terwijl er steeds meer psychiatrische problemen en zelfs dementerenden in de cel belanden.

De CPA vraagt toestemming om de DPIA van de Top600 in te brengen in het onderzoek dat de Universiteit van Tilburg voor de CPA gaat doen naar DPIA's.

De aanwezigen vinden dit interessant klinken en zullen dit verzoek doorgeven aan degene die daar een besluit over kan nemen. Als die akkoord is zal men enkele recente DPIA's doorsturen.

De CPA meldt dat er nieuwe wetgeving aankomt over gegevensverwerking in samenwerkingsverbanden. De memorie van toelichting kan inspiratie bieden voor de wijze van verantwoording in de toekomst.

De voorzitter kondigt aan dat er een brainstormsessie met PO's over DPIA's op de planning staat. Zij constateert dat er nog veel haken en ogen zitten aan deze aanpak en dat er een advies van de CPA zal komen met aandachtspunten. Het lijkt haar verstandig een vervolg op deze bespreking te agenderen.

Commissie Persoonsgegevens Amsterdam
Uittreksel van het verslag van het openbare agendapunt van de vergadering op donderdag 3 maart 2022

5. Regeling Gegevensverwerking aanpak ROSA (Directie Openbare Orde en Veiligheid)

ROSA is een persoonsgerichte aanpak voor jonge vrouwen en meiden die slachtoffer zijn van herhaald seksueel geweld en vastzitten in een spiraal van vernedering, geweld en schaamte. Ouders en hulpverleners hebben weinig grip op de situatie, waarbij sprake is van problemen die onvoldoende worden onderkend en instanties die langs elkaar heen werken. Deze vrouwen zien zichzelf soms ook niet als slachtoffer en verworden in een enkel geval zelf tot dader als ze voor geld andere jonge vrouwen ronselen voor seksuele of criminele diensten. De ROSA aanpak moet helpen om de negatieve spiraal in deze complexe gevallen te doorbreken en deze vrouwen weer een positief toekomstperspectief te bieden via een regisseur die de betrokken instanties aanstuurt. Daarbij wordt ook gekeken naar sociale omgeving, huisvesting, eventuele schulden en opleiding en/of werk. In december 2020 is de eerste regisseur aangesteld, onlangs een tweede.
De ROSA aanpak valt onder het Actiecentrum Veiligheid en Zorg (AcVZ), het zorg- en veiligheidshuis van de regio Amsterdam-Amstelland. De bij de aanpak aangesloten kernpartijen werken samen onder een gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid (zie Algemeen Convenant AcVZ). Bij de meeste persoonsgerichte programma's van het AcVZ spelen harde (justitiële) factoren de doorslag bij de selectie van personen. Bij ROSA is dat veel minder het geval. Hier gaat het vooral om indicatoren uit het Sociaal Domein en de zorgsector die ertoe leiden dat een jonge vrouw in deze aanpak wordt opgenomen. In de centrale aanpak zijn tot nu toe negen vrouwen opgenomen. Daarnaast zijn er ook nog enkele opgenomen in een aanpak van stadsdelen.

De CPA vraagt wat er bedoeld wordt met buitenkant-informatie uit de zorgsector. In de uitwerking mist de CPA nadere specificaties over de wijze waarop de Wmo en het Sociaal Domein in de ROSA-aanpak betrokken worden. Het verwerken van zorg- en gezondheidsgegevens valt niet te baseren op kwesties in de openbare orde, maar bijvoorbeeld wel vanuit een grondslag in de Wmo.

Met buitenkant-informatie wordt bedoeld dat een zorgverlener aan de regisseur wel mag doorgeven dat een persoon bij zijn organisatie bekend is, maar geen informatie verstrekt over aard en inhoud van de behandeling. Dat kan bijvoorbeeld aanleiding zijn een bejegeningsadvies te geven over de wijze van benaderen van de betreffende persoon. Het OOV werkt in het algemeen vooral met justitiële criteria en heeft dus minder ervaring met het Sociaal Domein. Daarom vindt men het op dit moment nog moeilijk dit alles nader te specificeren in de teksten, maar men acht het verstandig daar wel meer focus op te richten.

De CPA vraagt in de notificatiebrief aan deelnemers duidelijker te maken dat men met een beroep op het informatierecht wel kan verzoeken gegevens uit het dossier te verwijderen. Nu staat er prominent dat men geen bezwaar kan maken tegen opname in de aanpak omdat hetgeen voor bezwaar vatbaar besluit is, maar het informatierecht is verder ondergesneeuwd. Dat doet het voorkomen alsof de aangeschrevenen helemaal geen rechten meer hebben.

De brief zal op dat punt aangescherpt worden.

De CPA adviseert met een verwijzing naar het lage aantal deelnemers nog eens kritisch te kijken naar mogelijkheden om deze vrouwen binnen bestaande wettelijke kaders voor gegevensuitwisseling de nodige hulp aan te bieden in plaats van weer een heel stelsel op te tuigen. Men zou bijvoorbeeld een regiefunctie kunnen beleggen bij de GGD waar dan ook de nodige uitwisseling van gegevens kan plaatsvinden. Ook nieuwe wettelijk ontwikkelingen rond Wmo en zorg zouden mogelijkheden kunnen bieden.

De vrouwen komen pas in deze aanpak terecht als de reguliere aanpakken geen uitkomst hebben kunnen bieden. Maar men zal zeker kijken naar nieuwe wettelijke mogelijkheden. De toegevoegde waarde van ROSA zit in het feit dat er iemand speciaal voor deze taken wordt aangesteld.

De CPA vindt het pakket aan persoonsgegevens dat verwerkt wordt erg ruim en heeft grote moeite met het opnemen van gegevens over een dubieuze categorie als ras. Het is niet duidelijk wat de relevantie is.

Het gaat om factoren die van invloed kunnen zijn op het gedrag en de benadering van de vrouwen in kwestie. Het kan voor de regisseur relevant zijn voor de manier waarop hij de vrouw en haar omgeving benadert. Er zijn nu inderdaad veel categorieën opgenomen. Als in de evaluatie blijkt dat een categorie in de praktijk helemaal niet gebruikt wordt, zal die komen te vervallen. Er is al een tussenevaluatie gepland voor mei/april van dit jaar.

De CPA waarschuwt voor het risico dat men zich gaat fixeren op dit soort gegevens, waardoor ze toch een heel eigen leven gaan leiden, en tegelijkertijd andere factoren zoals sociaaleconomische situatie geheel over het hoofd ziet terwijl die veel belangrijker kan zijn.

De CPA wijst op de aanpak in de psychiatrie onder de noemer *housing first* waarbij men cliënten eerst onderbrengt in behoorlijke huisvesting en van daaruit begint met de echte behandeling. Dat is een goede manier om zorgmijders naar zorgtrajecten toe te leiden. Een vergelijkbare aanpak zou hier wellicht ook van pas kunnen komen.

De voorzitter acht het nuttig als CPA een themabijeenkomst te organiseren waar vergelijkbare projecten op het snijvlak van zorg en veiligheid uitgebreider aan bod kunnen komen over dit soort vraagstukken. Zij adviseert het project ook meer in de vorm van een pilot te gieten zodat men naderhand zaken beter kan onderbouwen. Zij stelt voor in het najaar hier met elkaar door te nemen hoe zaken ervoor staan.

Commissie Persoonsgegevens Amsterdam
Uittreksel van het verslag van het openbare agendapunt van de vergadering op donderdag 2 juni 2022

5. Regeling Gegevensverwerking van de Top600 en Regeling en Gegevensverwerking aanpak ROSA (Actiecentrum Veiligheid en Zorg)

In aanvulling op het verslag van de vorige vergadering merkt het AcVZ op dat er wellicht onduidelijkheid bestaat over de relatie tussen de directie OOV en het Actiecentrum. Vanuit het AcVZ zullen deze kanttekeningen bij het verslag ook nog schriftelijk toegezonden worden. Het Actiecentrum is beheersmatig ondergebracht bij OOV, maar dat had ook bij de GGD kunnen zijn. Bij het AcVZ gaat het nadrukkelijk om zaken waar zowel zorg- als veiligheidskwesties spelen. Zaken die alleen de veiligheid betreffen vallen onder OOV en dus bestuurlijk onder de burgemeester. Maar de zaken waar het AcVZ zich mee bezighoudt vallen onder meer portefeuilles. Bij het AcVZ zijn 15 kernpartijen betrokken die ieder hun eigen taken en wettelijke grondslagen hebben die onder de paraplu van het AcVZ voor een gedeeld doel worden ingezet. Voor ROSA gaat het dan om jonge meiden in een kwetsbare positie die een groot risico lopen in de prostitutie te belanden. Het gemeenschappelijk doel is daar te zorgen dat ze uit die positie komen, geen strafbare feiten meer plegen en een perspectief krijgen op een duurzame toekomt. Bij elke aanpak van het AcVZ zijn strafbare feiten in het geding en dat is een belangrijke reden waarom de cliënten vaak geen hulp durven inroepen. Er speelt een reeks van problemen in de hele zorg- en veiligheidsketen dat niet afzonderlijk door een van de partners kan worden opgelost en daarom wordt onder de paraplu van het actiecentrum een regisseur bij een van de partners aangesteld die alle betreffende partners in de keten aanstuurt.

De CPA kan zich vinden in de regisseursaanpak, maar signaleert veel discussie over gegevensdeling en -verwerking.

De gezamenlijke verantwoordelijkheid bestaat ten opzichte van het gezamenlijk gestelde doel. Alle partners mandateren een klein deel van hun eigen verantwoordelijkheid aan de regisseur. Om dubbele petten te voorkomen mag die zelf geen interventies plegen in casussen waarin hem de regierol is toebedeeld.

De CPA vraagt welke grondslagen van toepassing zijn als een casus wordt overgeheveld van zorg naar repressie/veiligheid.

Het kenmerk van de aanpak is juist de combinatie van zorg en veiligheid met netwerken op stadsdeelniveau. Als de veiligheid niet meer in het geding is, wordt een casus overgedragen aan het regulier zorgproces. De criteria voor in- en uitstroom van programma's worden door het actiecentrum strikt gehanteerd.

De CPA vraagt hoe men tot samenwerking kan komen tussen domeinen met uiteenlopende wetten en bedrijfsculturen.

De regisseur treedt op als spelverdeler en schakelt daarbij tussen de verschillende domeinen. De domeinen op zich blijven dus gescheiden zodat overdracht van grondslagen ook niet aan de orde is. Binnen de keten wordt alleen buitenkantinformatie gedeeld. Partners moeten respecteren dat men niet alle informatie met elkaar kan delen vanwege beroepsgeheimen en dergelijke. In de trainingen van partners wordt daar ook veel aandacht aan geschonken.
Het AcVZ biedt aan een keer een training aan de CPA te geven om daar meer inzicht in te geven. Het AcVZ is voor de partners ook een vraagbaak voor gevallen waar partners er niet zelf uitkomen. In de praktijk rijzen er veel vragen over wat nu wel en niet mag in de samenwerking. Er blijft een grijs gebied en dan is casuïstiek nuttig.
Naar aanleiding van de vorige bespreking met de CPA is besloten dit jaar steekproefsgewijs te onderzoeken hoe in de praktijk wordt omgegaan met bijzondere persoonsgegevens. Bij de instroomcriteria spelen die geen rol. Die instroomcriteria zijn openbaar. Soms zijn bijzondere persoonsgegevens over bijvoorbeeld familierelaties, religie of nationaliteit echter wel relevant voor de wijze van benaderen van de persoon en diens omgeving. Die informatie gaat dan echter alleen naar de partners voor wie dat relevant is. De indruk bestaat dat dit alleen in uitzonderlijke gevallen gebeurt. De steekproef zal uitwijzen wat de praktijk is.

De CPA doet de suggestie een casus te belichten waar een bijzonder persoonsgegeven belangrijk bleek te zijn. Daarnaast adviseert de CPA duidelijk uit te leggen dat bijzondere gegevens pas worden vermeld als dat relevant lijkt en dat daarbij dan ook een onderbouwing van die veronderstelde relevatie wordt geleverd.

Bij een programma als ROSA vindt de aanmelding plaats via professionals van een convenantpartij. Een professional van het AcVZ vult dan het beoordelingskader in, bij voorkeur in aanwezigheid van de betreffende jonge vrouw. Vervolgens kijkt een weegteam naar dat kader en dat komt tot een advies over instroom. Dan wordt een plan van aanpak opgesteld en dat is het moment dat bekeken wordt of het nuttig is personen in te schakelen die aansluiten bij de bijzondere persoonsgegevens van de betreffende vrouw, bijvoorbeeld lotgenoten of een specifieke deskundige. Op dit moment zijn er negen vrouwen in het ROSA-programma opgenomen.
De CPA is benieuwd over welke mensen uit de omgeving van een cliënt gegevens verwerkt worden en in hoeverre zij geïnformeerd worden.
Het verschilt per aanpak over welke personen in de omgeving informatie verzameld en verwerkt wordt. Vaak gaat het om de moeder, bij ROSA vaak om de dubieuze partner van de jonge vrouw. Het hangt ook van de context af. Bij de DPIA bleek dat de informatie naar de omgeving toe niet voldoende was. Sindsdien wordt er op de website wel meer gepubliceerd over de verschillende aanpakken, maar rond de informatieplicht zijn nog wel verbeterslagen te maken. De regisseurs hebben tegenwoordig wel kaartjes met informatie over de aanpak in kwestie en verwijzingen naar de website. Maar er zijn ook geldige beperkingen op de informatieplicht van kracht bijvoorbeeld waar het gaat om strafbare feiten en lopende justitiële onderzoeken.

De CPA adviseert naar buiten toe te communiceren dat de regisseur veel gegevens verzamelt, maar dat die slechts met derden gedeeld worden als dat echt nodig is. Voor

nadere informatie kan men dan verwijzen naar de uitvoerende partners die ieder binnen hun eigen bevoegdheden transparant de nodige informatie kunnen verstrekken.
De CPA merkt op dat de vraag kan rijzen wat de toegevoegde waarde is van al deze inzet als er uiteindelijk slechts negen vrouwen in het ROSA-programma zijn opgenomen. Als die zit in de regierol, moet men dat ook naar voren brengen.
De CPA vraagt hoever men kan gaan met deze aanpak in de keuze tussen repressie en zorg en of men mensen kan dwingen tot zorg. Gaandeweg zal men immers stuiten op ethische kwesties en kunnen zich conflicten voordoen tussen de rol van hulpverlener en die van regisseur. Ook is de vraag hoelang een regisseur aan een casus verbonden kan blijven. Dat zou meegenomen kunnen worden bij het voorgenomen onderzoek van dossiers.

Personen kunnen niet gedwongen worden tot zorg, maar kunnen wel in die richting geleid worden. De essentie van de aanpakken is juist de combinatie van zorg en veiligheid, waarbij ieder domein op het eigen spoor blijft. Maar er kunnen inderdaad dilemma's opdoemen. Bijvoorbeeld als een cliënte die al een jaar met succes in het traject zit en net een zelfstandige woning zal krijgen, opgepakt wordt wegens cocaïnesmokkel. Dat is een lastige situatie, waar geen kant-en-klare oplossing voor is. In zulke gevallen zou de regisseur contact kunnen opnemen met justitie om te vragen rekening te houden met die bijzondere situatie. De beslissing blijft aan het OM. De regisseur kan advies geven en altijd ook advies vragen aan de projectleider. Hij moet er echter voortdurend voor waken dat hij niet te ver gaat met zijn interventies, want dat is het grote risico bij dit soort samenwerkingsverbanden.
Er is geen maximale termijn voor een regisseur per casus. Per geval wordt gekeken wie de meest geschikte regisseur is. De suggestie om daar in het onderzoek ook naar te kijken wordt meegenomen. Het onderzoek zal waarschijnlijk in de zomer plaatsvinden. De resultaten zullen met de CPA gedeeld worden, waarschijnlijk kan dat dan in het najaar. Verder blijft het aanbod voor een training staan en komt er nog een schriftelijke reactie op de vragen die per mail gesteld zijn.

De voorzitter bedankt voor de uitgebreide toelichtingen en het aanbod. Er komt een schriftelijk advies van de CPA. Zij stelt voor voortaan een of twee keer per jaar met elkaar van gedachten te wisselen over de voortgang en nieuwe ontwikkelingen bij het AcVZ.